T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/585
KARAR NO : 2024/561
KARAR TR : 02/12/2024

ÖZET: Devlet Demiryolları Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğünde sürekli işçi kadrosunda çalışan davacının, sağlık durumu nedeniyle loko tamirciliği sanat kolundan sanatsız işçilik sanat koluna geçirilmesi üzerine, tekrar sanatkar işçi kolu unvanının verilmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGIYERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : ****
Vekili : ****
Davalı : T.C. Devlet Demiryolları Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü
Vekili : ****

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, müvekkilinin 1988 yılında davalı kurumda sanatsız işçi kadrosunda engelli kontenjanından çalışmaya başladığını, bir müddet büro işlerinde istihdam edildikten sonra 2004-2010 yılları arasında loko tamir postasında yardımcı işçi olarak çalıştığını, davalı kurumun 20/01/2020 tarihli emri ile de loko tamirciliği sanatkar işçi koluna ünvan değişimi yapıldığını ve özlük haklarının buna göre belirlendiğini, müvekkilinin sol kolunda mevcut bulunan ve halen devam eden engelinde en ufak bir değişiklik bulunmadığını ancak Erzurum Bölge Eğitim Hastanesinin 12/08/2014 tarihli sağlık kurulu raporu uyarınca, davalı kurumun 19/11/2014 tarihli emri ile müvekkilinin loko tamirciliği sanatkar işçi kolu görevinden sanatsız işçi kolu görevine ünvan değişiminin yapıldığını, bunun sonucunda müvekkilinin özlük haklarında ciddi manada bir kaybın söz konusu olduğunu, müvekkilinin görevini layıkıyla yerine getiren başarılı bir işçi olduğunu, TCDD 4. Bölge Müdürlüğünün 10/12/2014 tarih ve ...45376 sayılı yazısında da belirttiği üzere müvekkilinin sanatkar işçilik işlerini öğrenmesi ve işyerinin ihtiyacına binaen loko tamirciliği sanatkar işçi kolu koduna ünvan değişikliğinin yapıldığını, müvekkilinin engelinde en ufak bir ilerleme veyahut gerileme olmamasına ve halen daha aynı işi yapıyor olmasına rağmen yapılan görev değişimi ile sanatsız işçi ünvanı verilmesinin açıkca hukuka ve vicdana aykırılık teşkil etttiğini, şöyle ki müvekkilinin fiilen loko tamirciliği sanatkar işçiliği yaptığını ancak, pozisyonunun sanatsız işçi ünvanı olarak göründüğünü, kendini geliştirip engeline rağmen sanatkar işçilik işlerini öğrenen ve bu görevi layıkıyla yerine getiren bir çalışanın takdir edilmesi gerekirken ünvanının düşürülmesinin büyük bir haksızlık teşkil ettiğini, halen aynı birimde çalıştığını, bunun da kurumun ihtiyacının sürdüğünü gösterdiğini ileri sürerek, öncelikle müvekkiline tekrar sanatkar işçi kolu ünvanının verilmesi ve buna bağlı olarak fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile şimdilik 100 TL ücret, 100 TL ilave tediye ve 100 TL ikramiye alacağı olmak üzere toplam 300 TL alacağın faiziyle birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Erzurum 1. İş Mahkemesi 12/10/2022 tarih ve E.2022/248, K.2022/421 sayılı kararı** ile, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle HMK'nın 114/1-bve 115/2 maddesi uyarınca davanın usulden reddine karar vermiş, kararın istinaf edilmesi üzerine Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi 21/03/2023 tarih ve E.2023/108, K.2023/452 sayılı kararı ile davacı vekilinin istinaf başvurusunun reddine karar vermiş, taraflarca temyiz edilmemesi üzerine karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Davalı vekili cevap dilekçesinde davacının ilk olarak 03.09.1986 yılında geçici işçi olarak işe başladığını, 20/10/1988 tarihinde daimi kadroya geçirildiğini, Erzurum Depo Müdürlüğünün ihtiyacına binaen 20.01.2010 tarihinde Loko Tamirciliği sanat koluna kod değişikliği yapıldığını, daha sonra Erzurum Bölge Eğitim Hastanesinden almış olduğu 12.08.2014 tarih ve 2282 nolu Sağlık Kurulu Raporunun Bölge Sağlık Müdürlüğünce incelendiğini ve sol elini kullanmayı gerektirmeyen ve tehlike arz etmeyen işlerde çalışması gerektiğinin bildirilmesi üzerine İnsan Kaynakları Daire Başkanlığının 19.11.2014 tarih ve 79993 sayılı emirleri gereği işyerinde davacının sağlık durumuna göre Sanatkâr işçilik kadrosu olmadığından ve tehlike arz etmeyen işlerde çalışması gerektiğinden Sanatsız işçilik (8.99.30) unvanı ile değiştirilmesinin uygun görüldüğünü, davacıya sanat kodu verilmesi veya sanat kodunun alınması işlerinin idari işlemlerle yapıldığını, işçi ya da memur olması fark etmeden unvanlar için idari yargı yerlerinde dava açılması gerektiğini beyan ederek görevsizlik kararı verilmesini, kabul görülmemesi halinde de davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.*

Davacı vekili 12/10/2022 tarihli ön inceleme duruşmasında müvekkilinin SGK işe giriş bildirgesinde meslek kodunun sanatsız işçi kolunda temizlik görevlisi olarak görüldüğünü, ancak müvekkilinin sanatlı işçi kolunda lokomotif tamir yardımcısı olarak çalıştığını, bu nedenle sanatsız işçi kolundan çıkartılarak sanatkar işçi kolu ünvanında lokomotif tamir yardımcısı olarak meslek kodunun SGK da gösterilmesini ve sanatkar işçi kolu ünvanı verildikten sonra da buna bağlı TİS sözleşmesinden kaynaklı ücret alacağı, ilave tediye alacağı ve ikramiye alacaklarının tahsili talep ettiğini beyan etmiştir.

Tüm dosya kapsamı incelendiğinde; davacının 03/09/1986 tarihinde davalı kurumda çalışmaya başladığı ve20/10/1988 tarihinde daimi kadroya geçtiği, engelli kontenjanından sanatsız işçi olarak çalışmaya başladığı, cevap dilekçesinde sunulan atama, derece yükselmesi, yer değiştirme ve görev değiştirme belgesine göre davacının 20.01.2010 tarihi itibari ile (8.99.30) sanatsız işçilik kodundan (7.53.60) loko tamirciliği sanat koluna kod değişikliği yapıldığı, Erzurum Bölge Eğitim Hastanesinden alınan 12.08.2014 tarih ve 2282 nolu davacının sol elini kullanmayı gerektirmeyen işlerde çalışması gerektiği yönünde verilen sağlık kurulu raporu üzerine 19/11/2014 tarihi itibari ile davacının (7.53.60) loko tamirciliği sanat kolundan (8.99.30) sanatsız işçilik sanat koluna en yakın ücreti dikkate alınarak görev değişikliği yapıldığı, davacının (7.53.60) loko tamirciliği sanat kolundan (8.99.30) sanatsız işçilik sanat koluna geçirilmesi işleminin idari bir işlem olduğu, davacının talep ettiği sanat kolu değişikliğinin işçi işveren arasında çıkan bir uyuşmazlık niteliğinde olmadığı uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğu kanaati hasıl olmakla 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114/1-b ve 115. maddeleri uyarınca, yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Erzurum 3. İdare Mahkemesi 18/10/2023 tarih ve E.2023/1460 sayılı kararı**ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Mahkememizde açılan bu davada, davacının işçi statüsünde bulunduğu, her ne kadar işvereni bir kamu idaresi olsa da davacının sanat kolu değişikliğinin işçi işveren arasında çıkan bir uyuşmazlık niteliğinde olduğu dolayısıyla uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı kolunun görevli olduğu sonucuna varılmaktadır..."

5. Erzurum 3. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli ve idari yargı dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. Anayasa'nın *"1. Genel ilkeler"* başlıklı 128. maddesi şöyledir:

"Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.(Ek cümle: 7/5/2010-5982/12 md.) Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir."

7. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"İstihdam şekilleri"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 30/5/1974 - KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülür.

...

D) İşçiler:

(Değişik birinci cümle: 4/4/2007 - 5620/4 md.)(A), (B) ve (C) fıkralarında belirtilenler dışında kalan ve ilgili mevzuatı gereğince tahsis edilen sürekli işçi kadrolarında belirsiz süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan sürekli işçiler ile mevsimlik veya kampanya işlerinde ya da orman yangınıyla mücadele hizmetlerinde ilgili mevzuatına göre geçici iş pozisyonlarında altı aydan az olmak üzere belirli süreli iş sözleşmeleriyle çalıştırılan geçici işçilerdir. Bunlar hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz."

8. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu

Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

9. 4857 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye işçi, işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara işveren, işçi ile işveren arasında kurulan ilişkiye iş ilişkisi denir. İşveren tarafından mal veya hizmet üretmek amacıyla maddî olan ve olmayan unsurlar ile işçinin birlikte örgütlendiği birime işyeri denir."

10. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun *"Görev"* başlıklı 5. maddesişöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara,

ilişkin dava ve işlere bakar."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan02/12/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, davalı kurum bünyesinde 1988 yılından itibaren sanatsız işçi kadrosunda çalışmakta iken kurumun 2010 tarihli emriyle loko tamirciliği sanatkar işçi kadrosuna geçişi yapılan davacının, uzun zamandır fiilen sanatkar işçilik yaptığı halde, 12/08/2014 tarihli sağlık kurulu raporu uyarınca davalı kurumun 19/11/2014 tarihli emri ile sanatsız işçi kolu kadrosuna geçirilmesi üzerine tekrar davalı kurumda sanatkar işçi kolu kadrosuna geçirilmesi ve buna bağlı bir kısım parasal haklarının tahsili istemiyle açılmıştır.

14. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4. maddesinde; kamu hizmetlerinin memurlar, sözleşmeli personel ve işçiler eliyle gördürüleceği hükme bağlanmış olup, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan işçilerin de geniş anlamda kamu görevlisi oldukları hususu içtihatlarla kabul edilmekle birlikte, bunlar hakkında bu Kanun hükümlerinin uygulanmayacağına işaret edilmek suretiyle, kamu kurum ve kuruluşlarında statü hukuku dışında kalan istihdam şekli de benimsenmiş olup, kamuda çalışan işçiler hakkında özel bir yasal düzenleme de öngörülmemiş bulunduğundan, bunların iş hukukuna tabi oldukları kuşkusuzdur.

15. Dava dosyasının incelenmesinden, davacının 03/09/1986 tarihinde davalı kurumda geçici işçi olarak işe başladığı, 20/10/1988 tarihinde daimi kadroya geçirildiği, Erzurum Depo Müdürlüğünün ihtiyacına binaen 20/01/2010 tarihinde loko tamirciliği sanat koluna kod değişikliğinin yapıldığı, ancak daha sonra Erzurum Bölge Eğitim Hastanesinden almış olduğu 12/08/2014 tarih ve 2282 nolu sağlık kurulu raporunun bölge sağlık müdürlüğünce incelenmesi sonucu, ilgili raporda davacının sol elini kullanmayı gerektirmeyen ve tehlike arz etmeyen işlerde çalışması gerektiğinin bildirilmesi üzerine İnsan Kaynakları Daire Başkanlığının 19/11/2014 tarih ve 79993 sayılı emri gereğince davacının sağlık durumuna göre sanatkar işçilik kadrosu olmaması ve tehlike arz etmeyen işlerde çalışmasının gerekmesi nedeniyle, kodunun sanatsız işçilik (8.99.30) unvanı ile değiştirilmesi uygun görüldüğü, kendisinin engelli kontenjanında olması nedeniyle, iş akdinin feshedilmediği 2. derece karşılığı 13.10 TL olan saat ücretine en yakın olan sanatsız işçilik derecesi olan 5/1 derecenin 2. kademesi olan 13.22 TL saat ücreti verilerek kod değişikliği yapıldığı anlaşılmıştır.

16. Bu duruma göre, davalı idare ile davacı arasındaki hukuki ilişki İş Kanunu'na tabi hizmet sözleşmesine dayalı olarak kurulmuş bir iş hukuku ilişkisi niteliğini taşıdığından davacının davalı idarece tesis edilen kodunun değiştirilmesine, bu değişikliğe ilişkin talebin değerlendirilmesine yönelik dava konusu işlem de, davalının yetkili organı tarafından işveren sıfatıyla tesis edilmiş bir özel hukuk işlemi mahiyetindedir.

17. Aksine bir düşünce, işverenin salt bir kamu kuruluşu olması nedeniyle, statü hukukuna tabi olmayan personel hakkındaki tüm işlemlerin idari işlem niteliğinde görülerek, özel hukuk alanına dahil bulunan uyuşmazlıkların da idari yargı denetimine tabi kılınması sonucunu doğurur.

18. Belirtilen tüm bu hususlara göre, İş Kanunu'na göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya İş Kanunu'na dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözümünde iş mahkemelerinin görevli kılınmış olması, 7306 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 5. maddesi ile de 4857 sayılı İş Kanunu'nda düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuki uyuşmazlıklara iş mahkemelerinin bakacak olması karşısında, işçi olan davacı ile işvereni arasında iş akdinden doğan iş bu davanın da görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Erzurum 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Erzurum 1. İş Mahkemesinin 12/10/2022 tarih ve E.2022/248, K.2022/421 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Erzurum 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Erzurum 1. İş Mahkemesinin 12/10/2022 tarih ve E.2022/248, K.2022/421 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

02/12/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN